

**Тези доповідей Науково-практичної конференції
«СУЧАСНІ ПІДХОДИ ДО ДІАГНОСТИКИ ТА ЛІКУВАННЯ ЗАХВОРЮВАНЬ НЕРВОВОЇ СИСТЕМИ У ДІТЕЙ»,
19—20 вересня 2019 року, м. Харків**

УДК 159.922.76-056.34

Н. В. Завязкіна*, Г. О. Музичук**

*Київський національний університет
імені Тараса Шевченка (м. Київ)**Київський інститут сучасної психології
та психотерапії (м. Київ)

**Психологічна діагностика дітей з епілептичними
нападами, які виникли внаслідок порушення функцій
прищитоподібних залоз**

Важке хронічне соматичне захворювання суттєво змінює соціальну ситуацію розвитку дитини: знижує рівень психічних можливостей здійснення діяльності, призводить до обмеження контактів тощо.

Певні психічні зміни супроводжують різні хронічні захворювання в будь-якому віці. В зв'язку з цим актуальною стає потреба в дослідженнях, спрямованих на пошук закономірностей, які зумовлюють якісні зміни психіки при тих чи тих соматичних захворюваннях. Особливе місце дослідженню психічних функцій відводиться в психодіагностиці, де вивчення їхніх змін відбувається в межах тієї або тієї нозології та отримує нову значимість, стикаючись з життєво важливими аспектами життя людини.

Велике значення мають цілеспрямовані експериментально-психологічні дослідження когнітивних функцій хворих як з метою точнішої об'єктивної діагностики, так і з метою вивчення незворотності змін інтелектуально-мнестичної діяльності і компенсаторних механізмів.

До таких соматичних захворювань, які можуть призводити до змін психічної діяльності, належить і гіпопаратиреоз. Тяжкий хронічний перебіг хвороби, напади судом, що повторюються, недостатня компенсація стану кальцієво-фосфорного обміну і часто тяжкий соматичний стан цих хворих сприяють порушенню у них когнітивних функцій різного ступеня вираженості. Кальцій та його сполуки відіграють важливу роль у життєдіяльності людини, а питання про тонкі механізми регуляції кальцієвого обміну залишаються в полі зору багатьох дослідників. Тому лікування гіпопаратиреозу становить важливу проблему для фахівців та потребує міцної співпраці ендокринологів, невропатологів, окулістів, психологів. Сучасна терапія гіпопаратиреозу полягає не лише у тому, щоб добиватися максимальної компенсації біохімічних проявів захворювання, але й у нівелюванні психологічних порушень.

Гіпопаратиреоз може спостерігатися в осіб різних вікових груп, але пік захворюваності припадає на вік 12 років. Гіпопаратиреоз, з якого звичайно починається ендокринопатія, за даними дослідників, у 88 % пацієнтів розвивається до 10-річного віку. Недостатність надниркових залоз у 75 % пацієнтів розвивається у межах приблизно 9 років з початку захворювання. Ранній вік розвитку хвороби, дефіцит можливостей психічного розвитку внаслідок змін у пізнавальній діяльності, необхідність контролю когнітивних функцій дитини — все це висуває перед фахівцями завдання проведення психологічної діагностики на різних етапах перебігу хвороби в динаміці.

Вивчення пізнавальної сфери хворих було б неможливим без уявлення про психічну діяльність загалом та врахування сучасних підходів до її вивчення. Зокрема, це може бути вивчення індивідуальних особливостей

окремих когнітивних процесів або виокремлення так званого «когнітивного стилю» тощо. Загальним для всіх цих напрямків є акцент на необхідність вивчення пізнавальних процесів в нерозривному зв'язку з особистістю.

Отже, відображення методами психологічної діагностики індивідуально-психологічних особливостей дітей, хворих на гіпопаратиреоз, є важливішою передумовою для зваженої діагностики та розроблення адекватної системи психологічної допомоги їм та їхнім сім'ям.

УДК 616.853-053.2:577118

О. Ю. Пилипець

ДУ «Інститут неврології, психіатрії та наркології
НАМН України» (м. Харків)

**Особливості співвідношень макро- та мікроелементів
у дітей з епілепсіями**

Особливості та порушення макро- та мікроелементного обміну при епілепсіях протягом останніх десятиліть привертають стабільний інтерес науковців, що пояснюється значенням біоелементів в забезпеченні функціонування організму людини в нормі, при патологічних станах взагалі та при епілепсії зокрема.

Метою цього дослідження було вивчення ступеня порушень балансу елементного гомеостазу в системі елементів, які взаємодіють в системі регуляції метаболічних процесів за принципом синергізм — антагонізм у дітей з епілепсіями.

В роботі було використано: клініко-неврологічний, клініко-анамнестичний методи, атомно-емісійна спектроскопія з індуктивно зв'язаною плазмою (АЕС-ІЗП), аналітико-статистичні методи.

Було проведено обстеження 222 дітей віком від 2 до 17 років, з них 162 дитини з різними формами епілепсій (основна група) та 60 практично здорових дітей (група контролю).

Методом АЕС-ІЗП досліджували вміст у волоссі дітей таких макро- та мікроелементів: *Al, Ca, Cr, Cu, Fe, K, Mg, Mn, Na, P, Pb, Si, Zn*.

В групі пацієнтів з епілепсіями за всіма елементами були визначені як гіпо-, так і гіперелементні стани. Водночас гіпоелементний стан частіше спостерігається для більшої частини елементів: *Al, Ca, Cu, Fe, Mg, Mn, P, Zn*. Тільки за двома елементами (*Na* та *K*) в 2—4 рази частіше виявлений гіперелементоз. Найчастіше спостерігається гіпоелементоз за *Mn* — $65 \pm 3,7 \%$, *Zn* — $59 \pm 3,8 \%$, *Mg* — $52 \pm 3,9 \%$, *P* — $52 \pm 3,9 \%$.

Встановлено, що порівняно з контролем при епілепсіях вірогідно нижчий вміст *Ca, Fe, Mg, Mn, P* та *Zn* та вірогідно вищий вміст *K* та *Na*. Відмінності вмісту *Al, Cu, Si* виявилися не вірогідними.

Відомо, що, з погляду реалізації основних біохімічних ефектів, велике значення мають не тільки абсолютні показники вмісту того або іншого елемента, а й дані балансу між елементами, які взаємодіють в обмінних процесах за принципами «синергізм — антагонізм».

Ми проаналізували ті співвідношення, які мають найсуттєвіше значення в процесах епілептогенезу, зокрема,